

POUŽITÍ RAKETOMETŮ

Podplukovník František Soukal

Použití raketometů a využití jejich paleb po stránce taktické není dosud u nás věnována potřebná pozornost. Všeobecně panuje názor, že palba raketometů je jediné palbou přídavnou, která má zesílit účinek paleb děl a minometů na cílech větších rozměrů. Zřídka kdy se setkáváme s názorem, že je možné použít raketometů k samostatným řešením palebných úkolů. Stejně tak je ustálen názor, že palebné úkoly je třeba dávat raketometným oddílům, které jsou střelecko-technickou jednotkou, a dělit palbu na palbu samostatných baterií, že není správné.

Myslím, že tyto názory nejsou správné a že dnes již nejsou ani opodstatněné. Jiný je ráz raketometných paleb na nepřítele v krytech, jako v dělostřelecké přípravě, za podpory útoku nebo v obraně za protipřípravou a v období shromažďování nepřátelských sil a jiný je ráz těchto paleb v pohyblivých fázích boje.

Palba raketometů, řízená na nepřátelské síly v krytech, vyžaduje jiné hustoty než palba řízená na nekryté síly nebo síly, které nejsou dosud plně organisovány k boji a jejichž morální síly jsou narušeny.

Raketomet je vcelku nová zbraň, která dosud prochází technickým vývojem. Vyniká pohyblivostí, hromadnou, současnou a mohutnou palbou, i rychlou pohotovostí k zásahu. A tyto vlastnosti, přes některé nevýhody a nedostatky, dovoluují použít raketometů k samostatnému plnění mnoha palebných úkolů, zejména v pohyblivých fázích boje.

Palba raketometů při téměř současném dopadu střel na cíl má drtivý materiální i morální účinek. Jsou-li velitelé raketometných jednotek dobře vycvičeni a dovedou-li správně a rychle připravovat prvky pro střelbu na cíle, je možné využít i překvapení a účinek palby dále zvýšit, a to jak na cíle kryté, na něž je třeba dosáhnout větší hustoty palby, tak zejména na cíle nekryté.

Zvláště při cílech nekrytých je možno plně využít všech příznivých vlastností palby raketometů k umlčení nebo rozbití nejrůznějších cílů. Mezi tyto cíle je třeba počítat: soustředěné jednotky připravující se k akci, vyrazující protiútok, zasazování druhých sledů, jednotky na přesunu, jednotky začínající organisovat obranu, palebná postavení dělostřelectva nahuštěná do malého prostoru, dělostřelecké baterie zaujímající palebná postavení, jednotky připravující se k přepravě přes vodní tok atd.

Na tyto cíle je již salva baterie raketometů opravdu brutálním a účinným prostředkem umlčení.

Při použití palby celého raketometného oddílu pokládáme palby baterií buď na sebe nebo vedle sebe. Dosahujeme tím buď větší hustoty palby nebo větší šířky postřelovaného prostoru.

Válečné zkušenosti Sovětské armády učí, že raketometů má být používáno k hromadné palbě, t. j. salvy nejméně oddílu. K přímé střelbě může být použito raketometů jen v opravdu kritických chvílích, aby neutrply neúměrné ztráty.

Je však jisté, že se za pohyblivých fází boje velmi často vyskytnou cíle, které nevyžadují palby celého oddílu raketometů, nebo nám palbu

celého oddílu (i se sníženou salvou) nedovoluje rychle ubývající počet střeliva. A často se vyskytnou i situace, kdy bude výhodné zesílit některé jednotky raketometry. A poněvadž není v sestavě dělostřelectva raketometů dost, abychom mohli přidělit všem jednotkám po oddílu, dostanou tyto jednotky alespoň po baterii. Jde tu zejména o předsunuté oddíly rychlých jednotek.

A právě pro tyto předsunuté oddíly bude výhodné přidělovat jen baterii raketometů (zejména baterii o 6 kusech), která může uvolňovat předsunutému oddílu cestu i přímou střelbou.

Ve válce se vyskytly i případy úspěšného použití jednotlivých raketometů, a to za bojů v horách a ve městech.

Raketometry nebo jejich palba mají i řadu nevýhodných vlastností:

- a) Příliš velký rozptyl. Proto je nutno používat hromadné raketometné palby k dosažení dostatečné hustoty palby na 1 ha.
- b) Velký rozptyl zvětšuje bezpečnostní pásmo, a proto se raketometry nehodí pro přímou podporu pěchoty. Dá se jich však k tomuto účelu využít u tanků a mechanisované pěchoty, útočí-li na vozidlech. Je možné využít podpory raketometů pro tankové výsadky nebo i pro pěchotu podporovanou tanky, jestliže tanky využijí účinku raketometné palby a rychle proniknou do umlčeného prostoru.
- c) Značná nerentabilita palby při použití na cíle menších rozměrů a při povrchním zhodnocení cíle. Proto použití raketometné palby klade na velitele značné požadavky při rozhodování, kdy bude výhodné, rentabilní (s hlediska spotřeby střeliva) nebo nutné použít palby raketometů.
- d) Obtíže zásobování střelivem.
- e) Proti dělům trpí raketometry mnohem více poruchovostí vozidel.
- f) Pro správné a rychlé použití raketometných jednotek je třeba speciálního výcviku jak u velitelů, tak i u mužstva.
- g) Raketometry jsou dosud ve stadiu technického vývoje a někde se projevují i konstrukční nedostatky.

I když těchto nedostatků je mnoho a některé mají velmi nepříznivý vliv na použití raketometů, přece jen je ještě mnoho možností k úspěšnému použití raketometů v boji.

Pro dělostřelecký případ na živé síly se počítá 24 ran na 1 ha. Pokrytí prostoru rozměrů 300×200 m při střelbě jednoho oddílu ráže 122 mm trvá nejméně 2 minuty (12 ran na dělo). Vypálení raketometné salvy však trvá jen 12 vteřin.

Tím, že třeba i jen poloviční počet ran dopadne do cíle, avšak téměř náraz, znásobuje se účinek této palby na živou nekrytou sílu a účinek je při nejmenším stejný jako při konečné větší hustotě palby oddílu děl, dosažené v čase několikanásobně delším. Je proto možné s velkou výhodou použít i palby jedné baterie, která již zasahuje svou palbou dosti značnou šířku cíle. Položí-li raketometný oddíl palbu baterií vedle sebe, je účinek palby značný na dost širokém pásmu, a to zejména zasáhne-li na př. nepřítele v protiútok, nepřátelské baterie v činnosti, živou sílu mimo kryty a p.

Značných výsledků musí být dosaženo i tehdy, když předsunuté oddíly rychlých jednotek útočí na nepřítele z chodu, a když v prostoru, kterého se chtějí prvním náporom zmocnit, umlčí nepřítele raketometnou salvou. Tu právě, podle mého názoru, by se osvědčily baterie o 6 raketometech, jimiž by mohly být zesilovány předsunuté oddíly.

Toto použití dílčích jednotek raketometů, vřazených přímo do sestavy předsunutého oddílu, umožňuje rychlejší a přímé použití palby raketometů ve prospěch předsunutého oddílu a nijak nezmenšuje možnosti použít hromadné palby společně s jednotkami, které postupují s valnými voji a mohou střílet na větší vzdálenosti. Stejně úspěšný bude zásah baterie raketometů, vřazené do sestavy předsunutého oddílu, provádí-li násilný přechod řeky z chodu, kde i salva jedné baterie může mít rozhodující vliv na úspěch této akce.

Přitom je třeba prostudovat a prakticky vyzkoušet, které dálky střelby jsou pro tuto podporu nejprůzračnější. Pro podporu předsunutého oddílu by z mnoha důvodů byla nejvýhodnější střelba na dálku 1 až 2 km. Větší hloubkový rozptyl by tu neměl tak velký význam, poněvadž by předsunutý oddíl ihned po salvě útočil svými tanky, které by i spolu s obrněnými transportéry mohly snadno překonat i větší hloubku bezpečnostního pásma. Právě tato bezprostřednost zásahu raketometů, třeba i přímou střelbou, by mohla být příčinou úspěchu útoku předsunutého oddílu. Bereme-li v úvahu snadnou zranitelnost raketometů při tomto použití, na kterou tak často poukazují někteří velitelé, nutí to k úvahám, nebude-li výhodnější opustit výhodu montování raketometů na vozidla běžné výroby a montovat je na vozidla speciální nebo na obrněné transportéry, zejména pro ty raketometné jednotky, které organicky patří k tankovým a mechanisovaným divisím a po případě i k raketometným jednotkám, které budou určovány jako posilové prostředky pro mechanisované a tankové divise. Dnešní vozidla, na nichž jsou raketomety montovány, jsou příliš vysoká a celá konstrukce raketometu vyžaduje snížení.

Při konstrukci raketometů je třeba brát v úvahu i potíže při zakopávání raketometů, při němž jde o značný výkop, a snahou musí být zbavit obsluhu nadměrných zemních prací. Poslední válečné zkušenosti ukázaly, že je při použití raketometů výhodnější připravit pro raketomet kryt (kapsu) a blízko něho palebnou pláň, z níž provádí palebné úkoly a vrací se do zamaskovaného krytu, než stále měnění stanoviště. A tento způsob využití raketometů vyžaduje desítky kubických metrů výkopu. Čím bude konstrukce raketometu nižší, tím rychlejší a lehčí bude práce obsluhy (nepomohou-li jí zemní hlubidla).

Bylo již řečeno, že jednou z nevýhod použití raketometů na bojišti je nutnost důkladného výběru a zhodnocení cíle pro palbu raketometů s hlediska rentabilnosti palby. Dotace střeliva, která je raketometným jednotkám dána pro určitou akci k dispozici, nedovoluje mnoho zásahů raketometů oddílovou salvou. Aby palebné možnosti bylo možno zvýšit, je užíváno buď paleb menších jednotek (baterií) nebo jsou oddílem stříleny zmenšené salvy (poloviční salvy). A tento způsob využití raketometů za boje v hloubce bude pravidlem. Hromadné užití palby raketometů není jen věcí paleb do dělostřelecké přípravy. Nutnost podporovat a chránit jednotky pěchoty a tanků po celou dobu útoku přenesou těžiště užití palby raketometů do bojů v hloubce nepřátelské obrany. A pro tuto svou činnost musí být jednotky raketometů cvičeny a materiálně vybaveny.

Technické vlastnosti raketometů budou stále technickým pokrokem zlepšovány. Nemůžeme proto vyloučit možnost, že bude někdy v budoucnu použito raketometů i tak, že budou vřazeny po bateriích o 6 raketometech do pěších, mechanisovaných nebo i tankových pluků. Mohou to být i raketomety o 16 raketnicích na menších vozidlech, neboť raketo-

metry o 32 raketnicích by byly pro tyto úkoly velké a měly by příliš velkou spotřebu.

S technického hlediska bude nutno střelivo pro raketometry, zejména k zastřelování, nějak odlišit od dělového střeliva a min, a to zbarvením dýmu při výbuchu. Kdyby došlo při zastřelování raketometů k záměně pozorování vlastních ran za rány od jiné jednotky, znamenalo by to zbytečnou ztrátu celé salvy. K takové chybě může na bojišti dojít celkem snadno.

Závěrem je třeba zdůraznit, že studiu možností raketometů a širokého využití raketometných paleb je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Posuzovat možnosti použití raketometů podle technických zkušeností a nebrat v úvahu i možnosti a výhody taktické a nevyzkoušet vše prakticky by nebylo správné. Technický vývoj raketometů by pak mohl být brzděn nedostatkem zlepšovacích požadavků, které vyplývají z taktických zkušeností a požadavků.

(Článek je určen k diskusi.)